

CIRKULÄR 16:17

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Mona Fridell m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar för åren 2016–2019

I detta cirkulär presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Ny befolkningsprognos
- Preliminär kostnadsutjämning 2017
- Reviderad LSS-utjämning 2016
- Preliminär LSS-utjämning 2017
- Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex
- Arbetsgivaravgifter och preliminärt PO-pålägg för 2017
- Ny instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Den aktuella prognosen innebär en kraftig nedrevidering jämfört med den prognos vi publicerade i februari (cirkulär 16:7). Det beror till övervägande del på att vi nu förutser betydligt svagare utveckling av arbetade timmar. Det beror på att BNP-tillväxten innevarande år ser ut att bli lägre än vi räknade med i februari och att vi nu utgår från att arbetsmarknaden når balans år 2019 på en lägre sysselsättningsnivå än i förra prognosen.

Svensk ekonomi mot ”mild högkonjunktur”

Den svenska ekonomin utvecklades mycket starkt i fjol med en ökning av BNP på närmare 4 procent i kalenderkorrigerade termer. Framöver beräknas tillväxten bli något lägre och BNP väntas i år och nästa år öka med omkring 3 procent. Den svenska ekonomin fortsätter därmed att utvecklas betydligt starkare än ekonomin i många andra länder. Förklaringen är en mycket stark utveckling av inhemsk efterfrågan. Investeringarna och inte minst byggnadsinvesteringarna växer snabbt. I år växer också den offentliga konsumtionen rejält som en konsekvens av den omfattande flyktinginvandringen.

Jämfört med bedömningen som presenterades i februari har en del förändringar skett. Den mest avgörande är en ny befolkningsprognos som innebär att befolkningen framöver inte växer lika mycket som i tidigare bedömning. I bedömningen från februari

Sveriges Kommuner och Landsting

Post: 118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20

Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50

Org nr: 222000-0315, info@skl.se, www.skl.se

antogs befolkningen öka med uppemot 1 miljon mellan 2014 och 2019, men i den nya befolkningsprognosen begränsas ökningen till cirka 690 000. Skillnaden hänger samman med en inte lika omfattande nettoinvandring.

Förändringen av befolkningsprognosen har resulterat i en något svagare bedömning av den ekonomiska utvecklingen jämfört med vad vi räknade med i februari och inte minst då vad avser utvecklingen av offentlig konsumtion. Till det ska läggas att den svenska ekonomin under början av i år har utvecklats svagare än beräknat vilket dragit ner bedömningen för i år. Trots de nedjusteringar som gjorts är bilden att den svenska ekonomin utvecklas i relativt god takt i år och nästa år. Det innebär att svensk ekonomi lämnar lågkonjunkturen bakom sig och når konjunkturell balans. Konjunkturläget nästa år kan beskrivas i termer av ”mild högkonjunktur”.

En fortsatt stark utveckling av inhemsk efterfrågan gör att sysselsättningen och därmed också skattunderlaget växer snabbt. Skatteunderlaget ökar i år och nästa år med drygt 2 procent i reala termer vilket är ungefär dubbelt mot normalt. Samtidigt når arbetslösheten nästa år ner mot 6,5 procent.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2015	2016	2017	2018	2019
BNP*	3,8	3,1	2,8	1,8	1,8
Sysselsättning, timmar*	1,0	1,3	1,6	0,4	0,3
Relativ arbetslöshet, nivå	7,4	6,8	6,5	6,6	6,8
Timplön, nationalräkenskaperna	3,3	3,1	3,4	3,6	3,7
Timplön, konjunkturlönestatistiken	2,5	3,1	3,4	3,6	3,7
Konsumentpris, KPIF-KS	0,6	1,1	1,5	1,9	2,0
Konsumentpris, KPI	0,0	0,8	1,6	3,4	3,0
Realt skatteunderlag	2,2	2,2	2,1	1,1	0,7
Befolkning	1,1	1,2	1,4	1,6	1,5

*Kalenderkorrigerad utveckling.

För åren 2018 och 2019 har ingen egentlig prognos gjorts. Den svenska ekonomin förutsätts nå konjunkturell balans och därefter utvecklas i linje med potentiell tillväxt. Det innebär BNP-ökningar på 1,8 procent dessa båda år och en tillväxt i inhemsk efterfrågan som är av ungefär samma omfattning. Den kommunala konsumtionen fortsätter att växa relativt snabbt till följd av de växande krav som den snabbt växande befolkningen ställer. Samtidigt utvecklas hushållens konsumtionsutgifter långsammare än under 2016 och 2017 till följd av en väsentligt svagare inkomstutveckling. För att kommunsektorn ska kunna klara sina åtaganden beräknas skatten behöva höjas med sammantaget 1 krona och 82 öre fram till 2019 jämför med i dag. Dessa skattehöjningar tillsammans med högre räntor innebär att hushållens disponibla inkomster under dessa båda år minskar i reala termer räknat per invånare.

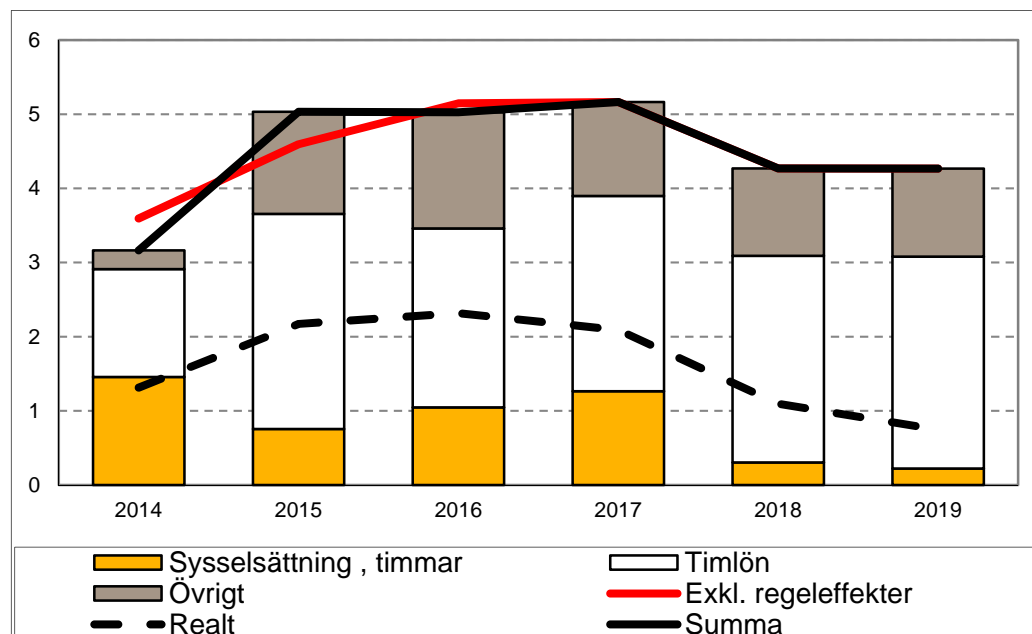
Tillfälligt hög skatteunderlagstillväxt 2015–2017

Skatteunderlagsprognosen är baserad på den samhällsekonomiska bild som sammanfattas här ovan och som presenteras utförligt i *Ekonomirapporten, april 2016*.

År 2014 växte skatteunderlaget långsammare än det historiska genomsnittet. År 2015 tilltog ökningen väsentligt och den höga ökningstakten väntas bestå både i år och nästa år innan den avtar mot slutet av prognosperioden (diagram 1). Det är främst tre faktorer som förklarar varför det nu växer så mycket snabbare än under 2014. Framförallt handlar det om att utvecklingen på arbetsmarknaden medför större ökning av lönesumman. Indexeringen av inkomstanknutna pensioner ger också större ökning av pensionsinkomsterna och slutligen leder samspelet mellan pris- och löneökningar till en mer gynnsam utveckling av grundavdragen. Men dessutom bidrar ett par ändringar i skattelagstiftningen. År 2014 höll en höjning av grundavdragen för personer som fyllt 65 år tillbaka skatteunderlaget medan det fick en extra skjuts år 2015 av att avdragsrätten för pensionssparande då trappades ned.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Att skatteunderlagstillväxten avtar efter 2017 beror till stor del på att arbetsmarknadsläget leder till svagare sysselsättningstillväxt. Dessutom upphör grundavdragen att bidra till ökat skatteunderlag, eftersom våra beräkningar på ett par års sikt utgår från att de stiger i samma takt som taxerad inkomst.

Förändring jämfört med SKL:s prognos från februari 2016

Den aktuella prognosen innebär en kraftig nedrevidering jämfört med den prognos vi publicerade i februari (cirkulär 16:7). Det beror till övervägande del på att vi nu förutser betydligt svagare utveckling av arbetade timmar. Delvis förklaras detta av att BNP-tillväxten innevarande år ser ut att bli lägre än vi räknade med i februari, med mindre sysselsättningsökning 2016 som följd. Men vi räknar även med svagare utveckling av arbetade timmar framöver. Det beror på att våra nuvarande beräkningar utgår från att arbetsmarknaden når balans år 2019 på en lägre sysselsättningsnivå än vad vi räknade med i februari. Detta är en följd av att Statistiska Centralbyråns nya befolkningsprognos visar mindre ökning av befolkningen i arbetsför ålder än deras förra prognos, som låg till grund för våra beräkningar i februari.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014–2019
SKL, apr	3,2	5,0	5,0	5,2	4,3	4,3	30,1
Reg, apr	3,2	5,0	5,7	5,4	4,6	4,3	31,7
ESV, apr	3,2	5,6	5,4	4,7	4,1	3,8	30,0
SKL, feb	3,2	4,9	5,6	5,6	5,2	4,4	32,5

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Ekonomistyrningsverkets (ESV) prognos visar nästan exakt lika stor ökning av skatteunderlaget som SKL:s om man ser till hela perioden 2014 – 2019, men det är stora skillnader mellan förloppen. I början av perioden visar ESV:s prognos störst ökning medan det omvända gäller längre fram. ESV prognostiserar större ökning av pensioner och mindre ökning av grundavdragen än SKL år 2015. Att ESV förutser större ökning år 2016 beror framförallt på att de räknar med större ökning av arbetade timmar medan SKL:s prognos visar större ökning av sociala ersättningar än ESV:s mot slutet av perioden.

Regeringens prognos visar större ökning av skatteunderlaget än SKL:s. Det beror framförallt på större ökning av arbetade timmar. Till viss del beror skillnaden också på att regeringen prognostiserar större ökning av pensionsinkomster.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genom-

snittet. Med vår nuvarande prognos är det inte möjligt något av åren 2016–2019 (tabell 3). En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2016	2017	2018	2019
Snitt 10 år	4,0	4,1	4,0	3,9
Årlig ökning	5,1	5,2	4,3	4,3
Differens	1,1	1,1	0,3	0,4

Källa: Skatteverket och SKL.

Slutavräkningar 2015–2016

Slutavräkning 2015

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2014 och 2015 till 3,3 procent respektive 4,6 procent i Budgetpropositionen för år 2015. Slutligt utfall för 2014 blev 3,2 procent och vår prognos i december 2015 visade på en ökning av skatteunderlaget med 4,9 procent för 2015. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2015 till 43 kronor per invånare den 1.11.2014.

SKL:s prognos enligt detta cirkulär visar en ökning av skatteunderlaget med 5,0 procent för 2015. Med denna högre uppräkning uppgår prognosen för avräkningen 2015 till 83 kronor, vilket medför en korrigerings på 40 kronor per invånare 1.11.2014 jämfört med bokslut 2015. Jämfört med vår prognos i februari (cirkulär 16:7) är det också en förbättring med 40 kronor per invånare.

Slutavräkning 2016

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2015 och 2016 uppgår till 5,0 procent respektive 5,3 procent, enligt regeringsbeslut. SKL:s prognos innebär en lägre uppräkning för 2016 vilket gör att vår prognos på slutavräkningen 2016 blir negativ –125 kronor per invånare den 1.11.2015. Jämfört med vår prognos i februari (cirkulär 16:7) är det en försämring med –208 kronor per invånare.

Ny befolkningsprognos

Den 13 april presenterade Statistiska centralbyrån (SCB) en reviderad befolkningsprognos för åren 2016–2060. Mer om prognosen finns att läsa på SCB:s webbplats:

http://www.scb.se/sv/_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningsframskrivningar/Befolkningsframskrivningar/14498/14505/Behallare-for-Press/402291/

De närmaste åren förväntas folkmängden i Sverige att öka med omkring 1,5 procent per år. Det är historiskt sett en mycket hög nivå som tidigare bara förekommit några enstaka år på 1800-talet. Enligt SCB:s beräkningar kommer det att bo 739 000 fler i Sverige år 2020 än det gör idag.

Under de närmsta fem åren antas 857 000 personer invandra medan 287 000 förväntas lämna Sverige. Det innebär att migrationen på fem års sikt ger ett tillskott till befolkningen på 570 000 personer. Under samma period förväntas att 623 000 barn föds och 455 000 personer avlider. Även under de följande fem åren, 2021–2025 förväntas en fortsatt stor folkökning, i nivå med den som varit åren 2011–2015.

SCB:s prognos om den framtida befolkningsutvecklingen bygger på antaganden om hur barnafödandet, in- och utvandringen samt dödligheten utvecklas i framtiden. Antagandena utgår från både historiska trender och bedömningar om den framtida utvecklingen. På kort sikt utgår antagandena om den asylrelaterade invandringen från Migrationsverkets senaste prognos. SCB påpekar att det alltid är behäftat med en stor osäkerhet att prognostisera den framtida invandringen och i dagens situation med en hög invandring av personer med asylrelaterade skäl är osäkerheten ännu större. Både antalet som söker asyl och antalet som får uppehållstillstånd påverkas av politiska beslut, såväl i Sverige som i andra länder och på EU-nivå och kan snabbt komma att ändras.

I tabellen nedan syns den nya prognosen, omräknad till befolkningen per första november respektive år.

Tabell 4. Befolkningsprognos för åren 2015–2019

	2015 (utfall)	2016	2017	2018	2019
Befolkning 1 nov	9 838 418	9 961 149	10 116 034	10 283 395	10 426 501
Procentuell förändring	1,04	1,25	1,55	1,65	1,39

Källa: SCB.

Regleringsbidrag/avgift

Förbundet har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämningen för åren 2016 till 2019 (tabell 5 och 6). Förändringar sedan senaste bedömningen beror på vår skatteunderlagsprognos och förändringar i anslaget för kommunalekonomisk utjämning, som påverkar omslutningen i inkomstutjämningen.

Eftersom befolkningsprognosen är lägre i SCB:s prognos än i den tidigare ökar den genomsnittliga skattekraften, allting annat oförändrat. Inkomstutjämningen påverkas dock även av förändringar i skatteunderlagsprognosen. Den nya skatteunderlagsprognosen ger en lägre tillväxt än februariprognosen vilket innebär att nettokostnaderna i

inkomstutjämningsbidrag medan avgiftskommunerna får en lägre avgift, när befolkningen beräknas enligt riksprognosen.

Regeringen presenterade den 13 april, vid sidan av vårpropositionen, en preliminär fördelning mellan kommuner respektive landsting av de tidigare aviserade 10 miljarderna utifrån flyktingsituationen. Pengarna kommer att fördelas dels efter invånarantal, dels efter en fördelningsnyckel som tar hänsyn till asylsökande och nyanlända. OBS! Flyktingersättningen är visserligen ett generellt statsbidrag men ingår inte i anslaget för kommunalekonomisk utjämning. ***Därmed ingår tillskottet för flyktingsituationen inte i våra beräkningar av regleringsposten nedan.*** På vår webbplats finns dels en länk till regeringens preliminära fördelning för 2017, dels en Excel-fil där det bl.a. går att se hur beräkningen härleds.

Tabell 5. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2016 till 2019

Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019
Inkomstutjämning, netto (+)	62 636	65 707	68 530	71 477
Strukturbidrag (+)	1 050	1 063	1 080	1 098
Införandebidrag (+)	784	259	34	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	64 457	67 029	69 644	72 575
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	64 121	64 557	64 621	64 685
Differens → Regleringspost (2)-(1)	-337	-2 472	-5 023	-7 890

Källa: SCB och SKL:

Tabell 6. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2016 till 2019

Kronor per invånare

	2016	2017	2018	2019
Inkomstutjämning, netto (+)	6 366	6 596	6 774	6 951
Strukturbidrag (+)	107	107	107	107
Införandebidrag (+)	80	26	3	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	6 552	6 729	6 885	7 058
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	6 517	6 481	6 388	6 290
Differens → Regleringspost (2)-(1)	-34	-248	-497	-767

Källa: SCB och SKL:

Preliminärt utfall av 2017 års kostnadsutjämning

SKL har gjort en preliminär beräkning av 2017 års kostnadsutjämning med hjälp av uppdaterat underlag från Statistiska centralbyrån (SCB). Beräkningen bygger på att det nu remitterade förslaget om ändrad indelningsgrund för delmodellen barn och ungdomar med utländsk bakgrund införs 2017. Delmodellerna för individ- och familjeomsorgen och förskolan förväntas vara oförändrade.

I likhet med tidigare år är huvuddelen av kostnadsutjämnings dataunderlag uppdaterat. Nedan kommer vi att resonera om de variabler som inte varit möjliga att uppdatera eller inte är fastställda.

Andel med ekonomiskt bistånd över 6 månader (delmodellen för individ- och familjeomsorg)

För ”andel med ekonomiskt bistånd över 6 månader” används förra årets värden. Varje individ som uppfyller kriteriet medför ett förbättrat utfall på ungefär 100 000 kronor för respektive kommun. Uppdateringen av denna variabel som sker först till oktoberprognosen kan därför ha betydande påverkan för enskilda kommuners utfall. Om kommunens andel med långvarigt ekonomiskt bistånd ökar jämfört med riket kommer uppdateringen ge ett positivt utfall och minskar andelen blir följden ett negativt utfall för IFO-modellen.

Eftersläpningsbidraget för befolkningsökning i delmodellen för befolkningsförändringar

Ersättningen för eftersläpning i modellen för befolkningsförändringar har i likhet med tidigare års aprilberäkningar satts till noll. Detta beror på att beräkningen för 2017 bygger på förändringen av folkmängden mellan 1 november 2015 och 1 november 2016.

För de 17 kommuner som utjämningsåret 2016 fick ett bidrag innebär det en negativ förändring på upp till 1700 kronor per invånare. Övriga kommuner betalade en avgift på 32 kronor per invånare. Då det inte finns någon prognos över eftersläpningseffekter ingår den följaktligen inte i filen ”Prognosunderlag K 2016–2020-16015”. I vår modell Skatter & bidrag finns det möjlighet att simulera bidragets storlek utifrån vad man tror att befolkningen blir per den 1 november 2016.

Tabell 7. Kommuner som kan få ersättning för eftersläpning utjämningsåret 2017

Procent

Kommun	Årlig ökning 2011–2015	Kommun	Årlig ökning 2011–2015
Botkyrka	1,45	Värmdö	1,39
Haninge	1,67	Österåker	1,36
Huddinge	1,53	Knivsta	3,05
Järfälla	1,84	Uppsala	1,24
Nacka	1,73	Trosa	1,20
Nykvarn	2,00	Växjö	1,26
Sigtuna	2,02	Helsingborg	1,35
Sollentuna	1,59	Lomma	1,45
Solna	2,08	Malmö	1,60
Stockholm	1,70	Göteborg	1,30
Sundbyberg	3,77	Härryda	1,23
Södertälje	1,53	Strömstad	1,78
Tyresö	1,58	Örebro	1,32
Täby	1,36	Fagersta	1,47
Upplands Väsby	1,47	Västerås	1,21
Upplands-Bro	1,77	Avesta	1,27
Vallentuna	1,38		

Det är ovanstående 33 kommuner som kan bli aktuella för ersättning för eftersläpning bidragsåret 2016. Dessa kommuner har haft en genomsnittlig befolkningsökning de senaste fem åren (2011 till 2015) som överstiger 1,2 procent. För att bli aktuell för ersättning bidragsåret 2017 måste befolkningen i dessa kommuner även öka med 1,2 procent mellan den 1 november 2015 och 2016.

Den stora befolkningsökningen under de senaste åren gör att eftersläpningsbidragets storlek kan bli större än tidigare år. Därför kommer vi att under vecka 20 publicera en prognos för utfallet utifrån befolkningen i mars 2017. Prognosen kommer att publiceras på SKL:s hemsida och via prenumerantmejlen.

Verksamheternas nettokostnader 2015

Verksamhetskostnaderna på riksnivå från bokslut 2015 kommer att ligga till grund för 2017 års utjämning. Då verksamhetskostnader ännu inte är fastställda har förbundet gjort en bedömning av dessa utifrån antaganden om hur löner, priser samt volymutveckling för de olika verksamheterna förändrats mellan 2014 och 2015.

Tabell 8. Prognostiserade nettokostnad 2015 per verksamhet

Kronor per invånare om inte annat anges

	Nettokostnad 2014, utfall	Nettokostnad 2015 SKL:s prognos	Procentuell förändring
Förskola o skolbarnsomsorg	7 278	7 482	2,8 %
Grundskola	8 856	9 689	5,2 %
Förskoleklass	592	615	4,0 %
Gymnasieskola	3 682	3 686	0,1 %
Äldreomsorg	9 801	10 043	2,5 %
Individ- o familjeomsorg	3 785	3 906	3,2 %
Kollektivtrafik (kommuner)	293	283	-3,4 %

Nettoprisindex 2015 och 2016

För att strukturstyrkostnaden för 2017 ska motsvara 2017 års kostnadsnivå räknas standardkostnaderna för de flesta delmodeller upp med nettoprisindex (NPI) för 2016 och 2017. I prognosen som presenteras här används regeringens bedömning av NPI för 2016 (0,1 %) och 2017 (1,6 %) från Vårpropositionen 2016. I den definitiva utjämningsen används regeringens prognos som presenteras i Budgetpropositionen 2017.

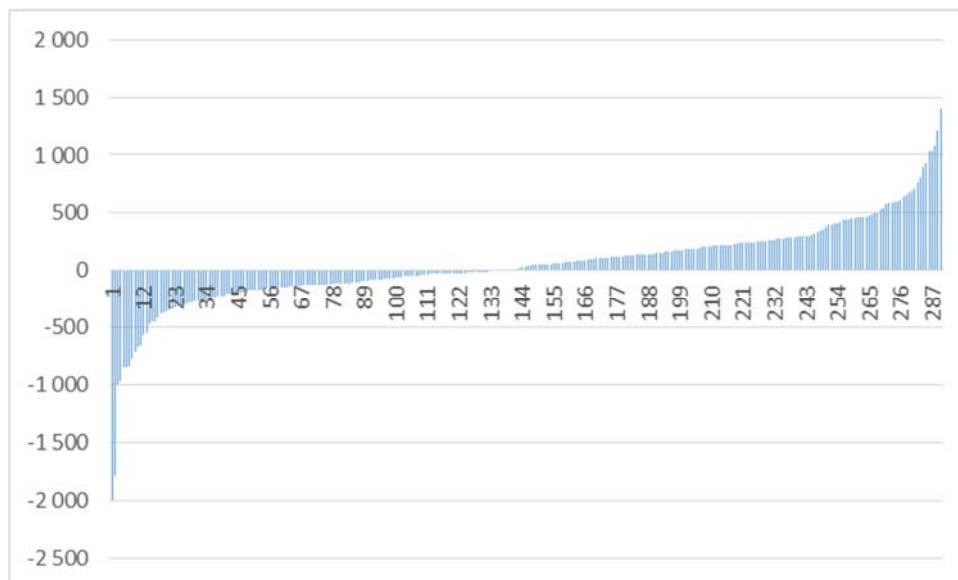
Utfallet

Kommunens standardkostnad för kostnadsutjämningsens olika delar samt kommunens bidrag eller avgift totalt framgår av bilaga 1. Bidraget eller avgiften för kommunen är skillnaden mellan kommunens så kallade strukturstyrkostnad och den genomsnittliga strukturstyrkostnaden för riket (37 533 kronor per invånare).

Förändringar för enskilda kommuner sträcker sig från ett bättre utfall med 1 395 kronor per invånare (Tibro kommun) till ett sämre utfall med -1 994 kronor per invånare. Den negativa förändringen på nästan 1 500 kronor per invånare för Sundbyberg och Knivsta beror på att eftersläpningseffekten inte är inkluderad.

Diagram 2. Förändrat utfall mellan prognosen för 2016 mot utfall för 2015

Kronor per invånare

Reviderad LSS-utjämning 2016

I mars presenterade SCB det reviderade utfallet i LSS-utjämningen för 2016. Jämfört med utfallet från december har två kommuner ändrat i sina underlag., Påverkan på andra kommuners utfall är mycket marginellt.

Preliminär LSS-utjämning 2017

Även år har vi gjort en tidig prognos för utfallet i LSS-utjämningen 2017 som baseras på 2015 års ekonomiska utfall för de flesta kommuner. Prislapparna och totalkostnaden är baserat på uppgifter från de kommuner som kommit in med uppgifter från 2015. För 250 kommuner som kommit in med sina Räkenskapsammandrag (RS) för 2015 före den 20 april beräknas personalkostnadsindex (PK-IX) på dessa siffror. Detta gäller även om RS inte är färdiggranskat av SCB. För övriga kommuner så används PK-IX för 2016 års utjämning som är baserat på RS för 2014. Vi kommer liksom tidigare år att göra en ny prognos för LSS-utjämningen 2017 i juni när RS för 2015 är färdigt. Vi vet inte säkert om regeringen verkligen avser att uppdatera PK-IX, eftersom man inte vill ge besked om detta i förväg, men eftersom detta gjorts de senaste fem åren är sannolikheten mycket stor för en uppdatering. Se *bilaga 3* för kommunvisa uppgifter.

Beräkningarna grundar sig på följande förutsättningar:

Antalet LSS-insatser per den 1 oktober 2015 enligt uppgifter från Socialstyrelsen.

Antalet beslut om personlig assistans enligt SFB i oktober 2015 enligt uppgifter från Försäkringskassan.

Personalkostnadsindex (PK-IX) baserat på RS 2015 för 250 kommuner, för övriga används det PK-IX som användes för ”reviderat utfall” för utjämningsåret 2016. Respektive beräkningssätt per kommun framgår av bilaga 3 tabell 1. Uppgifter från Försäkringskassan om kommunernas inbetalda ersättningar för personlig assistans enl. SFB under 2014 (används i väntan på uppgifter från RS 2015).

Folkmängdsuppgifter per den 31 december 2015.

Vår prognos för prislappar vid beräkningen av grundläggande standardkostnader, som baseras på RS för 2015 med en prognos för totalkostnaderna på nationell nivå. Ökningen av nettokostnaderna i prognosen är 5,5 % från 2014 till 2015.

Tabell 9. Prislappar baserade på RS 2015

Kronor per år

Bostad med särskild service	
– vuxna (riktvärde)	865 102
– barn	1 081 377
– barn i familjehem	389 296
Daglig verksamhet	201 812
Övriga insatser	
– korttidsvistelse (riktvärde)	268 009
– korttidstillsyn	147 405
– avlösarservice	67 002
– ledsagarservice	67 002
– kontaktperson	26 801
Personlig assistans	
– enligt LSS (riktvärde)	366 049
– enligt SFB	183 025

För de kommuner som har stora förändringar av antalet personer med verkställda beslut enligt LSS och LASS mellan åren och därmed stor förändring av bidrag/avgift i utjämningsystemet finns anledning att undersöka om underlaget är korrekt. Även stora förändringar av personalkostnadsindex kan finnas anledning att granska.

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

I våra kalkyler beräknas kommunernas verksamhetskostnader både i löpande och fasta priser. Den årliga förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs alltså av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar) och annan förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2015–2019. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, t.ex. i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKL:s kalkyler.

Tabell 10. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2015	2016	2017	2018	2019
Arbetskraftskostnader*	3,1	3,5	3,7	3,6	3,9
Övrig förbrukning	1,6	2,0	2,3	2,7	2,7
Prisförändring	2,6 %	3,0 %	3,2 %	3,3 %	3,5 %

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Prisförändringen på arbetskraft innevarande år är SKL:s prognos för timlöneökningarna för anställda i kommunerna inklusive kända förändringar av lagstadgade och avtalsenliga avgifter. Bedömningen för kommande år baserar sig på timlöneutvecklingen för hela arbetsmarknaden enligt SKL:s prognos (dock justerad för den statliga lärarlönesatsningen), och beslutade förändringar av arbetsgivaravgifterna. För 2016 och 2017 påverkar lärarlönesatsningen PKV med 0,3 procentenheter per år, vi räknar även med högre pensionskostnader framöver. Det sker en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Vi betraktar denna kvalitetsökning som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

Allt högre avsättningar för förmånpensioner, delvis till följd av ändrad indexberäkning för allmän pension innebär kraftigt ökade pensionskostnader framöver. Det påverkar även utvecklingen av sociala avgifter, främst för 2019. Det bör dock betonas att denna utveckling är starkt förknippad med de antagande om priser, löner m m som ligger bakom kalkylen. Osäkerheten ökar för varje år framåt. För år 2019 påverkar det PKV med 0,3 procentenheter.

Priset på övrig förbrukning utgörs av en sammanvägning av vår prognos för KPIF-KS, dvs. konsumentprisindex med fast ränta och konstant skatt (tidigare använde vi KPIX), och en uppskattad löneandel. Lönekostnader respektive övriga prisförändringar vägs med sina respektive vikter i totalkostnaderna.

Arbetsgivaravgifter och preliminärt PO-pålägg för 2017

PO-pålägget för kommuner beräknas *preliminärt* till **38,33 procent** av lönesumman 2017, vilket är oförändrad nivå jämfört med år 2016.

De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är 31,42 procent år **2016**. Inklusive avtalsförsäkringar (0,08) och avtalspension (6,83) blir det ett PO på 38,33 procent för kommunerna. Noterbart är att det kom ett sent beslut angående avgiften till omställningsförsäkringen. Denna avgift är år 2016 noll procent, mot tidigare 0,10 procent.

Avseende år **2017** finns ingen information om förändrade lagstadgade arbetsgivaravgifter. De är därför preliminärt oförändrade, 31,42 procent år 2017. Även övriga delar i det rekommenderade PO-pålägget – avtalsförsäkringar och avtalspension – är även de preliminärt oförändrade. Sammantaget är därmed det preliminära **PO-pålägget år 2017** oförändrat 38,33 procent för kommunerna.

När det gäller ungdomars tidigare nedsatta arbetsgivaravgifter avvecklas denna rabatt helt från 1 juni 2016.

Se *bilaga 4* för kommunernas arbetsgivaravgifter för 2016 och preliminärt för 2017.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2016–2020

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag K 2016–2020” på vår webbplats på nedanstående länk: <http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>

Genom att i Excel-filen skriva in den egna kommunkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin kommun.

I prognosunderlaget redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2016–2020. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via nedanstående länk:

<http://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidragspecificering.1403.html>

Skillnader jämfört med förra beräkningen (cirkulär 16:07) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Ny befolkningsprognos
- Preliminär kostnadsutjämning 2017
- Reviderad LSS-utjämning 2016
- Preliminär LSS-utjämning 2017
- Prognos kommunal fastighetsavgift 2016, se cirkulär 16:18

Beräkningarna bygger i övrigt på 2016 års skattesatser samt att befolkningen i varje kommun utvecklas i takt med riksprognosen.

Eftersom befolkningsprognosen är lägre i SCB:s prognos än i den tidigare ökar den genomsnittliga skattekraften, allting annat oförändrat. Inkomstutjämningen påverkas dock även av förändringar i skatteunderlagsprognosen. Den nya skatteunderlagsprognosen ger en lägre tillväxt än februariprognosen vilket innebär att nettokostnaderna i inkomstutjämningen minskar. Sammantaget får bidragskommunerna ett lägre inkomstutjämningsbidrag medan avgiftskommunerna får en lägre avgift, när befolkningen beräknas enligt riksprognosen.

OBS! De 10 miljarder som kommuner och landsting får som tillskott utifrån flyktingsituationen är visserligen ett generellt statsbidrag men ingår inte i anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Därmed ingår tillskottet inte i våra beräkningar av regleringsposten.

Gör kommunens egen intäktsprognos åren 2016–2020 med hjälp av modellen ”Skatter & bidrag”

Med hjälp av modellen kan du se kommunens intäkter efter olika antaganden om:

- Skattesats
- Antal invånare och åldersstruktur i den egna kommunen
- Skatteunderlagsutvecklingen i den egna kommunen
- Skatteunderlag i riket

Du får också en ökad förståelse för hur utjämningsystemets olika delar påverkas av förändringar i befolkningen och av skatteunderlagets utveckling i riket. Vi informerar kontinuerligt i våra cirkulär om hur ändrade förutsättningar ska föras in i modellen.

Modellen är endast tillgänglig för dig som ansvarar för kommunernas ekonomi- eller finansfunktion.

Rutiner för prenumeration/beställning av modellen år 2016

Beställning för nya användare

Kommuner som inte haft modellverktyget under 2015 gör beställningen via vår beställningsblankett. Beställningsblanketten kan hämtas från vår webbplats skl.se under område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik), Budget och planering, Skatter & bidrag, kommuner. **Spara den först på Din dator innan Du fyller i den!**

Blanketten kan sedan e-postas till mona.fridell@skl.se. Priset år 2016 är 1 800 kronor.

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Kommuner som använder den *förenklade* uppdateringen laddar ner filen:

- Uppdateringsfil-16017nr1.xls
från sidan www.skl.se/modellensob. Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

Kommuner som uppdaterar modellen *manuellt* behöver göra nedanstående förändringar i **blad 2 Indatabladet**. Först måste bladets skydd tas bort. Lösenordet är ”kommun”.

- Skriv in SKL:s skatteunderlagsprognos i cellerna B9 till G9. Beloppen syns i tabell 2, första raden. Värdet för 2020 kan sättas till 4,1.
- Skriv in reviderad befolkningsprognos på riksnivå i cellerna D26–G26. Värdena finns i ”Prognosunderlag K 2016–2020 16017”, cellerna D42–G42.
- Skriv in vår reviderade framskrivning av kommunens befolkning i cellerna D29–G29. Eventuella formler ska ersättas. Uppgifterna finns i ”Prognosunderlag K 2016–2020 16017”, cellerna D44–G44.

- Skriv in beloppen för inkomstutjämningsbidraget netto åren 2017 till 2020 i cellerna D35–G35. Beloppen är: 65 706,501; 68 529,758; 71 477,387; 74 405,507
- Skriv in strukturbidraget 2017–2020 i cellerna D42–G42. Beloppen är: 1 063,496; 1 080,031; 1 097,901; 1 113,181
- Skriv in införandebidraget 2017–2018 i cellerna D45–E45. Beloppen är: 258,938; 34,052
- Skriv in ny prognos för konsumentprisindex i cellerna B54–G54. Värdet finns i tabell 1, rad 7. Värdet för 2020 kan sättas till 2,9.

Skriv in preliminär kostnadsutjämning 2017 i cell D63. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2016–2020 16017”, cell D22. Eventuell formel ska skrivas över. Kommuner som kan komma ifråga för **efterläpningersättning** (se tabell 7) ska, liksom tidigare, ha en formel i denna cell. Formeln ska lyda

=xxxx + (OM(N5>2;'Blad 6 Befolkningsförändringar!'D85;0))

där xxxx = kostnadsutjämning 2017 enligt prognosunderlaget.

Skriv in reviderad LSS-utjämning 2016 i cell C66. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2016–2020 16017”, cell C26. Eventuell formel ska skrivas över.

Skriv in preliminär LSS-utjämning 2017 i cell D66. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2016–2020 16017”, cell D26. Eventuell formel ska skrivas över.

Skriv in prognosen för kommunal fastighetsavgift 2016 i cellen C90. Värdet finns i ”Prognosunderlag K 2016–2020 16017”, cellerna C16.

Följande ändringar behöver göras på **blad 4 Kostnadsutjämning**.

Prislappar för kostnadsutjämnings 2017–2020 finns på vår webbplats och ”kortadressen” www.skl.se/modellensob. Välj länken Uppdateringstabell. Under rubriken **Manuell uppdatering** finns filen ”Prel-prislapp-2017.xlsx”. Cellhänvisningar finns i Excelfilen.

- Ny befolkningsprognos i åldersgrupper för riket per den 1.1 2017–2019 (eller 31.12 2016–2018) finns att hämta på vår webbplats och ”kortadressen” www.skl.se/modellensob. Välj ”Uppdatering”. Under rubriken **Manuell uppdatering** finns filen ”Befolkning-Kostnadsutjämning-prognos-april2016.xls.” Cellhänvisningar finns i Excelfilen.

Dessutom måste följande ändringar göras i **blad 1 Totala intäkter**:

Skriv in SKLs prognos över korrigerad avräkning på 2015 års inkomster i cell H28 (40 kr/inv.).

- Skriv in SKLs prognos över avräkningen på 2016 års inkomster i cell H30 (–125 kr/inv.).

Efter att ha gjort ändringen bör *skyddet återinföras* genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord återigen skriver in ordet ”kommun”.

Information om tidpunkter under 2016

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik, statistik. Klicka på Ekonomi. Länk till sidan **Ekonomikalendern** finns en bit ner på sidan, under rubriken Tjänster.

Har du aktiverat prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skl.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten längst ner på sidan.

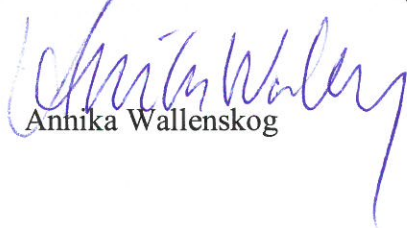
Under vårt område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik) finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Håkan Hellstrand (makroekonomi) 08-452 78 19, Bo Legerius (skatteunderlaget) 08-452 77 34, Anders Folkesson (arbetar endast deltid, utjämningsystemet) 08-452 73 37, Peter Sjöquist (LSS-utjämning) 08-452 77 44, Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10, Per Sedigh (sammansvägt prisindex kommunal verksamhet) 08-452 77 43 och Siv Stjernborg (PO-pålägg, arbetsgivaravgifter) 08-452 77 51.

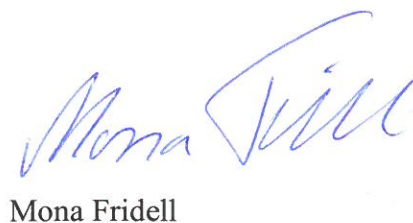
Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Mona Fridell

Bilagor

Bilaga 1: Prognos 2017 Standardkostnad

Bilaga 2: Förändring i bidrag/avgift mellan prognos 2017 och utfall 2016

Bilaga 3: Preliminär utjämning av LSS-kostnader 2017

Bilaga 4: Arbetsgivaravgifter för KOMMUNER år 2016 och preliminärt 2017

”Prognosunderlag K 2016–2020-16017”, finns på vår webbplats via följande länk:

<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>